

5. ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

5.5. Իրավախախտումները

Հանցագործություններ: Ըստ ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության ինֆորմացիոն կենտրոնի ամփոփ տեղեկատվության, հանրապետությունում 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին ըստ առանձին հանցատեսակների խմբերի գրանցված հանցագործությունների դեպքերի մասին տվյալները ներկայացված են ստորև աղյուսակներում.

Հանցագործություններ	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	Աճը կամ նվազումը 2002թ. հունվար-դեկտեմբերի համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %
Բոլոր ծառայությունների գծով, ընդամենը	11073	- 8.3
այդ թվում՝		
քրեական հետախուզության գծով, ընդամենը	5964	- 14.2
որից՝ ծանր և առանձնապես ծանր *	2275	2.2 անգամ
այդ թվում՝ դիտավորյալ սպանություն	76	10.1
սպանության փորձ	34	- 10.5
բռնաբարություն և բռնաբարության փորձ	27	- 10.0
նարմնական վնասվածք, ընդամենը	480	- 8.2
որից՝ ծանր նարմնական վնասվածք	193	- 4.9
պետական կամ հանրային գույքի հափշտակում, ընդամենը	335	- 47.2
այդ թվում՝ գողության միջոցով	313	- 47.2
կողոպուտի միջոցով	1	0
ավազակության միջոցով	3	50.0
խարդախության միջոցով	18	- 52.6
անձնական սեփականության հափշտակում, ընդամենը	3133	- 11.6
այդ թվում՝ գողության միջոցով, ընդամենը	2516	- 12.7
որից՝ բնակարային	759	- 2.6
ավտոտրանսպորտի	49	88.5
կողոպուտի միջոցով	139	3.7
ավազակության միջոցով	112	40.0
խարդախության միջոցով	366	- 17.9
ճանապարհատրանսպորտային պատահար մահացու ելքով (որոնց նկատմամբ հարուցվել են քրեական գործեր)	152	2.0
տրանսպորտային միջոցների փախցնել	124	6.0
խուլիգանություն	359	- 21.1
ապօրինաբար թմրամիջոցներ պատրաստելը, ձեռք բերելը, պահելը, գործածելը, փոխադրելը, առաքելը կամ իրացնելը	346	- 17.6
ապօրինի կերպով զենք, ռազմամթերք կամ պայթուցիկ նյութեր կրելը, պահելը, պատրաստելը, ձեռք բերելը կամ վաճառելը	248	3.3
այլ հանցագործություններ քրեական հետախուզության գծով	650	- 10.8
տնտեսական հանցագործությունների գծով, ընդամենը	336	- 45.1
որից՝ ծանր	100	- 50.5
այդ թվում՝		
յուրացնելու, վատնելու կամ պաշտոնական դիրքի չարաշահման միջոցով՝ պետական գույքի հափշտակում, ընդամենը	117	- 40.9
որից՝ խոշոր չափերի	40	- 52.4
կաշառք ստանալը, միջնորդությունը կաշառքի համար, կաշառք տալը	4	- 66.7
իշխանությունը կամ պաշտոնական դիրքն ի չարը գործադրելը	22	- 62.1
կեղծ փող կամ արժեթղթեր պատրաստելը կամ իրացնելը	47	- 31.9
այլ տնտեսական հանցագործություններ	146	- 46.9
այլ ծառայությունների գծով	4773	5.7
այդ թվում՝ ճանապարհատրանսպորտային պատահար առանց մահի (որոնց նկատմամբ հարուցվել են քրեական գործեր)	355	- 18.8

* Ծանր հանցագործությունների աճը պայմանավորված է ՀՀ քրեական օրենսգրքում կատարված փոփոխությունների հետ:

5. ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Հանցագործությունների քանակական բաշխվածությունն ըստ մարզերի և
ՀՀ ոստիկանության տրանսպորտային վարչության

	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	Աճը կամ նվազումը 2002թ. հունվար-դեկտեմբերի համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %
ք.երևան	5040	- 8.5
Արագածոտն	567	2.0 անգամ
Արարատ	633	12.6
Արմավիր	519	- 25.0
Գեղարքունիք	463	- 17.6
Լոռի	1048	- 2.4
Կոտայք	943	15.6
Շիրակ	826	- 32.8
Սյունիք	444	- 28.5
Վայոց ձոր	148	11.3
Տավուշ	327	- 22.1
ՀՀ ոստիկանության տրանսպորտային վարչություն	115	- 34.7
Ընդամենը ՀՀ	11073	- 8.3

2003թ. հունվար-դեկտեմբերին արձանագրված հանցագործությունների քանակական
բաշխվածությունն ըստ ամիսների

	I	II	III	IV	V	VI	V II	V III	IX	X	XI	XII
Քրեական հետախուզության գծով	255	534	497	464	837	374	432	618	394	488	721	350
Տնտեսական հանցագործություններ	24	26	22	32	47	27	18	26	28	34	32	20
Այլ ծառայությունների գծով	218	402	350	251	370	444	966	442	279	191	439	421
Ընդամենը	497	962	869	747	1254	845	1416	1086	701	713	1192	791

Հանցագործությունների ցուցանիշները

	ընդամենը	2003թ.		
		աճը կամ նվազումը 2000թ. համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %	աճը կամ նվազումը 2001թ. համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %	աճը կամ նվազումը 2002թ. համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %
Ընդամենը	11073	- 8.1	- 3.6	- 8.3
այդ թվում՝				
քրեական հետախուզության գծով	5964	- 20.3	- 15.8	- 14.2
տնտեսական հանցագործությունների գծով	336	- 51.2	- 46.1	- 45.1
այլ ծառայությունների գծով	4773	23.2	26.5	5.7

ՀՀ պետական ոստիկանության կողմից հետախուզվող հանցագործների և անհայտ
կորածների թվաքանակը, 2002-2003թթ.

(մարդ)

		Հետախուզվել են		Հայտնաբերվել են	
		հանցագործներ	անհայտ կորածներ	հանցագործներ	անհայտ կորածներ
Ընդամենը	2002թ.	10809	299	1389	154
	2003թ.	12912	304	1393	159
նրանցից՝ ք.երևանում	2002թ.	4691	118	587	58
	2003թ.	5753	117	601	57

5. ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Հանցագործության հետևանքով զոհվածների թվաքանակը, 2002-2003թթ.

(մարդ)

		Չոհվածների թվաքանակը	այդ թվում՝ ըստ պատճառների			
			սպանության	մարմնական վնասվածքի	ճանապարհա- տրանսպորտային պատահարների	այլ
Ընդամենը	2002թ.	292	74	16	180	22
	2003թ.	298	85	14	175	24

ՀՀ-ում հանցագործություն կատարած անձանց թվաքանակն ըստ տարիքային խմբերի

(մարդ)

		Հայտնաբերված հանցագործների թվաքանակը		նրանցից՝ ըստ տարիքային խմբերի					Հանցագործների ընդհանուր թվա- քանակից նախ- կինուն դատված	
		ընդա- մենը	այդ թվում՝ կանայք	14-15	16-17	18-24	25-29	30 և բարձր	ընդա- մենը	այդ թվում՝ անչափա- հաս
Ընդամենը	2002	7528	697	79	330	1448	1226	4445	1425	44
	2003	6647	512	80	281	1558	1070	3658	1185	44
այդ թվում՝ քրեական հե- տախուզու- թյան գծով	2002	4396	378	67	287	817	701	2524	1171	42
	2003	3676	284	74	242	660	553	2147	999	41

Մաքսային իրավախախտումներ: Ըստ ՀՀ կառավարությանն առընթեր մաքսային պետական կոմիտեի ամփոփ տեղեկատվության, 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին համակարգում մուտքագրվել է մաքսային օրենսդրության խախտման վերաբերյալ 38 նյութ: Մուտքագրված բոլոր նյութերն ուղարկվել են այլ մարմին նախաքննության: Հետաքննվող գործերով առնչվել է 42 մարդ:

Մաքսային իրավախախտումների ցուցանիշները

	ընդա- մենը	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր		
		աճը կամ նվազումը 2000թ. հունվար-դեկ- տեմբերի համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %	աճը կամ նվազումը 2001թ. հունվար-դեկ - տեմբերի համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %	աճը կամ նվազումը 2002թ. հունվար-դեկ - տեմբերի համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %
Մուտքագրված նյութերի քանակը	38	35.7	18.8	- 13.6
Գործերով առնչվող անձանց թվաքանակը	42	44.8	31.3	- 4.5

Մաքսային իրավախախտումների ցուցանիշներն ըստ եռամսյակների

	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր			
	I եռամսյակ	II եռամսյակ	III եռամսյակ	IV եռամսյակ
Մուտքագրված նյութերի քանակը	2	1	9	26
Գործերով առնչվող անձանց թվաքանակը	2	1	9	30

5. ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Հարկային իրավախախտումներ: Ըստ ՀՀ կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության ամփոփ տեղեկատվության, 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին համակարգում մուտքագրվել է 346 նյութ՝ կապված հարկային օրենսդրության խախտումների հետ և նախորդ հաշվետու ժամանակահատվածի մնացորդի հետ կազմել 401 նյութ: Այդ նյութերն ունեցել են հետևյալ շարժը. 243-ն ուղարկվել է այլ մարմին նախաքննության, 104-ի վերաբերյալ մերժվել է քրեական գործի հարուցումը, նյութերի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում կազմել է 50 գործ: Մուտքագրված գործերով առնչվել է 419 մարդ, հետաքննությունների ընթացքում վերականգնվել է 168.4 մլն. դրամ:

Հարկային իրավախախտումների ցուցանիշները

	ընդամենը	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր		
		աճը կամ նվազումը 2000թ. հունվար-դեկտեմբերի համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %	աճը կամ նվազումը 2001թ. հունվար-դեկտեմբերի համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %	աճը կամ նվազումը 2002թ. հունվար-դեկտեմբերի համեմատ (նվազումը «-» նշանով), %
Մուտքագրված նյութերի քանակը	401	2.5 անգամ	2.4 անգամ	16.6
Գործերով առնչվող անձանց թվաքանակը	419	2.6 անգամ	2.3 անգամ	19.7
Հետաքննության ընթացքում վերականգնված գումարը, մլն. դրամ	168.4	4.6 անգամ	2.2 անգամ	2.3 անգամ

Հարկային իրավախախտման գործերով առնչվող անձանց թվաքանակի բաշխվածությունն ըստ հանցատեսակների

	2003թ. հունվար-դեկտեմբերին գործերով առնչվող անձանց թվաքանակի բաշխվածությունն ընդհանուրի նկատմամբ, %
Գանձվող հարկերը, տուրքերը կամ այլ պարտադիր վճարումները վճարելուց խուսափելը	36.5
Ապօրինի ձեռնարկատիրությունը	21.7
Ակցիզային դրոշմանիշներ օտարելը կամ ապօրինի ձեռք բերված ակցիզային դրոշմանիշներով ապրանքներ դրոշմավորելը	20.8
Ակցիզային դրոշմանիշներով դրոշմավորման կանոնները խախտելը	5.3
Ակցիզային դրոշմանիշներով դրոշմավորման ենթակա չդրոշմավորված կամ չվերադրոշմավորված ապրանքներ իրացնելը	4.5
Կեղծ ձեռնարկատիրությունը	2.1
Իշխանության ներկայացուցչի նկատմամբ բռնություն գործադրելը	1.7
Ակցիզային դրոշմանիշներ կեղծելը կամ իրացնելը	1.0
Կեղծ գինի, կեղծ օղի կամ ալկոհոլային կեղծ այլ խմիչք պատրաստելը և իրացնելը	0.2
Այլ հանցագործություններ	6.2
Ընդամենը	100

Բնապահպանության իրավախախտումներ: 2003թ. ՀՀ բնապահպանության նախարարության տարածքային տեսչությունների կողմից ստուգվել է 1357 օբյեկտ՝ 2002թ. 1563-ի դիմաց: Հայտնաբերվել է բնապահպանության օրենսդրության խախտումների 862 դեպք, որի 9.8%-ը բաժին է ընկել ընդերքի, 12.4%-ը՝ ջրային պաշարների, 21.8%-ը՝ մթնոլորտային օդի, 6.6%-ը՝ հողային պաշարների, 43.5%-ը՝ բուսական և 5.9%-ը՝ կենդանական աշխարհի պահպանության իրավախախտումներին: 2002թ. համեմատ հայտնաբերված իրավախախտումների քանակը նվազել է 286-ով կամ 24.9%-ով: Բնապահպանության օրենսդրության հայտնաբերված իրավախախտումներից 564-ը կամ 65.4%-ը (2002թ.՝ 406 կամ 35.4%) վերացվել է ստուգումների ժամանակ սահմանված ժամկետներում:

5. ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումներն ըստ բնապահպանության ուղղությունների

		խախտումների քանակը, միավոր	խախտումների քանակը, 100000 բնակչի հաշվով
Ընդերքի	հայտնաբերվել են	84	2.6
	վերացվել են	30	0.9
Ջրային պաշարների	հայտնաբերվել են	107	3.3
	վերացվել են	49	1.5
Օդային ավազանի	հայտնաբերվել են	188	5.8
	վերացվել են	41	1.3
Չողային պաշարների	հայտնաբերվել են	57	1.8
	վերացվել են	48	1.5
Բուսական աշխարհի	հայտնաբերվել են	375	11.7
	վերացվել են	359	11.2
Կենդանական աշխարհի	հայտնաբերվել են	51	1.6
	վերացվել են	37	1.1
Ընդամենը	հայտնաբերվել են	862	26.8
	վերացվել են	564	17.6

Վարչական տույժի է ենթարկվել 433 անձ: Սահմանվել է 32.9 մլն. դրամի տուգանք, որի 15.1%-ը՝ ընդերքի, 18.7%-ը՝ ջրային պաշարների, 44.8%-ը՝ մթնոլորտային օդի, 5.2%-ը՝ հողային պաշարների, 13.9%-ը՝ բուսական և 2.3%-ը՝ կենդանական աշխարհի պահպանության օրենսդրության խախտումներով պայմանավորված տուգանքներն են:

Վարչական տույժերն ըստ բնապահպանության ուղղությունների

	Վարչական տույժի ենթարկվածների թվաքանակը, մարդ	Վարչական տույժի համար սահմանված գումարը, հազ. դրամ	Վարչական տույժի համար սահմանված գումարը վարչական տույժի ենթարկված մեկ անձի հաշվով, հազ. դրամ
Ընդերքի	42	4970.0	118.3
Ջրային պաշարների	56	6162.0	110.0
Օդային ավազանի	173	14768.0	85.4
Չողային պաշարների	19	1715.0	90.3
Բուսական աշխարհի	114	4581.8	40.2
Կենդանական աշխարհի	29	758.6	26.1
Ընդամենը	433	32955.4	76.1

Կազմվել է վնասի հատուցման 423 արձանագրություն՝ 2002թ. 310-ի դիմաց: Վնասի հատուցման գումարը կազմել է 22.6 մլն. դրամ (2002թ.՝ 33.7 մլն դրամ), որի 5.8%-ը՝ ընդերքի, 22.0%-ը՝ ջրային պաշարների, 3.5%-ը՝ մթնոլորտային օդի, 3.8%-ը՝ հողային պաշարների, 62.8%-ը՝ բուսական և 2.1%-ը՝ կենդանական աշխարհին հասցված վնասի հատուցման համար սահմանված գումարն է:

Վնասի հատուցման արձանագրություններն ըստ բնապահպանության ուղղությունների

	Վնասի հատուցման արձանագրությունների քանակը, միավոր	Վնասի հատուցման գումարն ըստ արձանագրությունների, հազ. դրամ	Վնասի հատուցման գումարը մեկ արձանագրության հաշվով, հազ. դրամ
Ընդերքի	13	1315.6	101.2
Ջրային պաշարների	25	4990.3	199.6
Օդային ավազանի	20	786.2	39.3
Չողային պաշարների	26	854.0	32.8
Բուսական աշխարհի	306	14219.2	46.5
Կենդանական աշխարհի	33	471.5	14.3
Ընդամենը	423	22636.8	53.5

5. ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

2003թ. բնապահպանության օրենսդրության խախտումների առնչությամբ դատաքննչական մարմիններին հանձնվել է 96 նյութ՝ 2002թ. 59-ի դիմաց:

2003թ. բնապահպանության օրենսդրության խախտումների հետևանքով ժամանակավորապես դադարեցվել է 30 կազմակերպությունների գործունեությունը:

2003թ. բնապահպանության օրենսդրության խախտումների հետևանքով առգրավվել են ձկնագողության 16, որսագողության 7 պարագաներ, 1186 կգ ձուկ և 42.5 խոր. մ փայտանյութ:

Բնապահպանական (էկոլոգիական) եզրակացության և էկոփորձաքննության են ներկայացվել սահմանային թույլատրելի արտանետումների և արտահոսքերի սահմանման 183, գործունեության թույլտվության 51 և էկոփորձաքննության 108 նյութեր (բոլորն էլ հաստատվել են):

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների տեսակարար ցուցանիշներն ըստ մարզերի

	Հայտնաբերված խախտումների քանակը		Վարչական տույժի համար սահմանված գումարը, հազ. դրամ		Վնասի հատուցման գումարն ըստ արձանագրությունների, հազ. դրամ	
	ընդամենը	100000 բնակչի հաշվով	ընդամենը	վարչական տույժի ենթարկված մեկ անձի հաշվով	ընդամենը	մեկ արձանագրության հաշվով
ք.երևան	109	9.9	8850.5	85.9	-	-
Արագածոտն	50	36.1	2332.0	101.4	3022.2	137.4
Արարատ	44	16.2	3636.6	82.6	-	-
Արմավիր	24	8.7	2759.8	115.0	-	-
Գեղարքունիք	42	17.6	1940.0	138.6	2154.3	74.3
Լոռի	89	31.2	1802.5	45.1	5583.8	111.7
Կոտայք	112	41.1	3800.0	102.7	2116.6	31.1
Շիրակ	52	18.4	2091.0	99.6	548.4	14.1
Սյունիք	61	39.9	1394.5	43.6	1438.0	44.0
Վայոց ձոր	54	96.6	1271.0	39.7	2221.0	41.1
Տավուշ	225	167.5	3077.5	48.8	5552.5	35.1
Ընդամենը ՀՀ	862	26.9	32955.4	76.1	22636.8	53.5

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումներն ըստ տարիների

		1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ստուգված օբյեկտների քանակը, ընդամենը		1541	2214	1821	1692	1563	1357
Բնապահպանության օրենսդրության խախտումներ	հայտնաբերվել են	1945	1920	1269	1387	1148	862
	վերացվել են	938	572	380	463	406	564
Վարչական տույժերն ըստ բնապահպանության օրենսդրության խախտումների	մարդ	503	714	890	1051	861	433
	գումարը, հազ. դրամ	2515.1	4734.5	5390.9	2091.5	1762.5	32955.4
Կազմվել են վնասի հատուցման արձանագրություններ	քանակը, միավոր	48	167	182	354	310	423
	գումարը, մլն. դրամ	5125.4	231.6	1767.3	181.5	33.7	22.6
Հանձնվել են նյութեր դատաքննչական մարմիններին		33	45	94	166	59	96
Կազմակերպության գործունեության դադարեցում, միավոր		16	28	-	113	28	30
Առգրավվել է	ձկնագողության պարագաներ, միավոր	53	215	86	102	22	16
	որսագողության պարագաներ, միավոր	3	8	10	30	10	7
	ձուկ, հատ	8313	38077	23465	47276	6017	1186 կգ
	փայտանյութ, խոր.մ	393.2	956.0	3235.0	535.0	173.5	42.5